

Calendari de lectures

setembre

Grans esperances, Charles Dickens

octubre

El curiós incident del gos a mitjanit, Mark Haddon

novembre

Les històries naturals, Joan Perucho

desembre

Jakob von Guten, Robert Walser

<http://decasaalclub.blogspot.com>

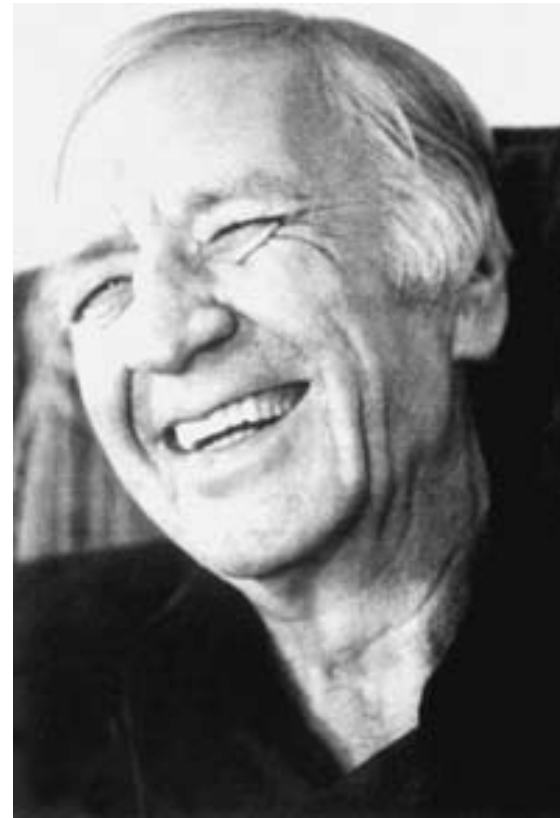
La trobada per a parlar de

1280 ànimes

serà el dimarts 29 de juny
a les vuit del vespre

Club de lectura

juny 2010

Jim Thompson

1280 ànimes

· Biblioteca Joan Triadú · Vic ·

Anadarko, Oklahoma, 1906-Huntington Beach, Califòrnia, 7 d'abril de 1977. Periodista i col·laborador de PULPS (*The True Detective Magazine*), havia exercit diferents oficis, reflectits després a les seves novel·les, com els de cambrer d'hotel, recol·lector, camioner, expert en explosius per a companyies de petroli, vigilant armat, venedor ambulat...Es va casar a Marysville, Kansas, l'any 1931. Quan escrivia a diaris, la seva actitud crítica i el seu pensament marxista l'havien obligat a fugir literalment d'alguna població. El seu nom va figurar a l'extensíssima llista de possibles comunistes presentada pel guionista Martin Berkeley durant la cacera de bruixes i registrada amb data 19 de setembre de 1951 segons acta oficial del Congrés dels Estats Units; Thompson, tanmateix, era tan poc conegut a Hollywood aleshores que, o bé no se'l va posar a cap "llista negra" dels estudis, o bé en fou esborrat, o bé ningú va tornar a recordar-se'n; en anys molt pròxims, quan encara estaven proscrius els "black listed" (si més no oficialment) del treball cinematogràfic, Thompson aparegué com a guionista als

títols de crèdit de dues pel·lícules de Stanley Kubrick, *The Killing* (1956, Atraco perfecte) i l'antibèlica *Paths of Glory* (1957, Senderos de gloria).

Altres treballs de Thompson per al cinema (per exemple, una adaptació de *The Gateway* per a Peter Bogdanovich) no van obtenir viabilitat. En els darrers temps de la seva vida aparegué com a actor en el film de Dick Richards sobre la novel·la de Raymond Chandler *Farewell My Lovely* (1975, Adió, muñeca); es diu que li van oferir el paper per ajudar-lo a pal·liar les seves desgràcies econòmiques, que ja arrossegaven una història llarga i complicada. Segons aquesta història, Thompson havia escrit una bona part de la seva obra per encàrrec, fins i tot suggerint-li el tema i proposant-li treballs tan substancialment alimentaris com novel·litzacions de pel·lícules (*The Undeclared*, 1969, i *Nothing but a man*, 1970) i del concepte bàsic d'una sèrie de televisió (*Ironside*, 1967); aquests encàrrecs devien correspondre a l'etapa del seu darrer canvi de residència, des de Nova York a Califòrnia.

Malgrat que l'obra de Thompson es va desenvolupar principalment en el camp de les edicions populars, constitueix una producció personal en un alt grau, tot sovint autobiogràfica, amb reflexos insistents de la seva vida familiar (la figura del pare, els problemes conjugals), individual (alcoholisme, erotisme, oficis), i dels escenaris que va trepitjar, Oklahoma, Texas, Nebraska, Califòrnia. D'altra banda, el món social que més sedueix Thompson és el de la Depressió, la qual cosa adjectiva sovint la seva obra com una reflexió sobre el passat. És obvi que la seva escola literària és la dels "tough writers", la dels escriptors durs dels anys trenta (James M. Cain, Horace McCoy, Don Tracy); allí troba les bases del seu realisme crític radicalitzat i de les seves incursions per la psicologia criminal, evolucionades cap a un escepticisme cruel i una desesperança violenta. La destrucció de les cèl·lules que componen la vida social, des del mateix individu fins a l'organització col·lectiva, passant per l'existència familiar, són claus d'una obra els acords

lírics majors de la qual s'ubiquen en els itineraris iniciàtics i en la fugida als espais oberts.

Diccionari de la novel·la negra nord-americana. Xavier Coma. Edicions 62, 1985. P. 177-179.

Pop. 1280

Novel·la publicada per Jim Thompson el 1964 l'acció de la qual fa referència a una època pretèrita, i el títol de la qual correspon al nombre d'habitants de la petita població de Pottsville.

Els grans conceptes adquireixen en aquell lloc concrecions miserables, destinades a desvelar una mesquinesa general i amagada. El poder està representat per Nick Corey, narrador en primera persona, un sheriff la inhibició del qual davant de les activitats dels seus conveïns ha estat decisiva per a sostenir-se en el càrrec, però que ara se sent insegur quan s'acosten les eleccions; la seva manera de respondre als desigs particulars dels seus votants resulta tan palesa que el poble és capaç de sentir la necessitat d'un nou mandatari amb més capacitat de simulació, més dotat, en definitiva, per no convertir els habitants de Pottsville en espectadors obligats de les seves pròpies indecències. Davant d'aquell perill, Nick Corey comença una activa autoexculpació que es desenvolupa a dos nivells: en les seves relacions amb els electors, erigint-se com una autoritat moral que a cada moment els retreu les seves manques d'ètica; amb ell mateix, a través del propi relat que adreça al lector, buscant justificacions o fins i tot felicitacions pel seu captament, i arribant a situar-lo a un nivell messiànic.

La irracionalitat social es reflecteix en la mateixa actitud del sheriff i en la desmesura fantàstica dels horrors sobrevinguts. A les seves dues simulacions, davant dels altres i davant d'ell mateix, Nick Corey hi afegeix una actuació que li permeti eliminar tot allò que s'oposi a la seva reelecció, i això, en una societat violenta on el poder acostuma a coincidir amb les màximes facultats per agredir, porta directament a l'assassinat. El sheriff no tindrà escrúpols de matar dos macarrons que el ridiculitzaven, d'acabar amb la vida del marit de la seva amant, d'assassinar el negre que havia descobert aquell cadàver; i, per aquest camí, arribarà, en un dels tombants genials de la trama, a trobar l'amenaça més profunda a la seva pròpia llar, justament perquè aquest és l'únic lloc on ja no és subjecte actiu de la manipulació dels altres i esdevé un subjecte passiu, per tant enganyat i explotat.

D'aquesta manera la institució familiar és presa per l'instint de destrucció de l'univers social que anima tota la intriga. La llar de Nick comporta les corrosions més simptomàtiques d'aquesta pretesa cèl·lula base de la convivència col·lectiva. Myra, esposa del sheriff, antiga fotògrafa-xantatgista professional, l'havia obligat a casar-s'hi, quan l'acabava de conèixer, amb el parany d'un suposat intent de violació; i com a dot va portar al matrimoni un fals germà, retardat mental i obsés "voyeur", de cara a viure una segona vida íntima a l'esquena de Nick. El descobriment d'aquesta situació pel sheriff, paral·lelament al fet que el subnormal descobreix que la millor amiga de Myra és l'amant de Nick, provoca el pla ordit pel protagonista, interessat ara en una tercera dona, perquè aquells tres s'aniquilin entre ells. "Tremolo de pensar en la gran bondat del Senyor que ha creat tantes abominacions en aquest món a fi que una cosa com l'assassinat sembli, al seu costat, tan benigna", rumia Nick Carey. I ell mateix es convenç que constitueix una nèmese per damunt del bé i del mal, encarregat de la missió suprema de portar la pau a Pottsville als temorosos d'un infern la proximitat del qual es mostrarà de manera peremptòria.

El gran engany que Nick dispensa al seu voltant i que mai no és tan enorme com el que prodiga sistemàticament al seu entorn institucional, queda enfrontat a les mentides del Sistema a través de dues seqüències clau. A la primera, després d'haver culminat les seves activitats homicides i entonar a plena veu els càntics de lloança al Senyor, Nick rebrà la salutació emocionada del representant de l'esglèsia local i la seva garantia que finalment ha obtingut les gràcies de l'Esperit. Al llarg de la segona, el sheriff prodiga tota mena de lloances a un detectiu d'una agència cèlebre per la seva repressió de les reivindicacions proletàries, i elogia sarcàsticament la supremacia de l'armament d'aquesta organització davant de la incapacitat dels obrers per defensar-se. En realitat allò que Nick pretén és aclaparar l'home enviat a Pottsville per indagar sobre els crims que allà s'han produït; però la peroració de Nick i el seu significat polític no són ingredients ocasionals de la trama, sinó que s'hi vessen amb la força de la Història i amb els raonaments momentàniament lúcids del sheriff, segons els quals els pàries de la societat haurien perdut el gaudi del lliure arbitri en la seva subjecció a les formes socials que els són imposades, i no se'n podrien apartar a causa del poder del Sistema per esclafar els rebels. Quan Nick acaba recomanant l'adaptació de l'individu podem observar que aquest ha estat el seu paper, reduït a la conducta personal el mateix comportament agressiu del Sistema, i disfressant els fets que en resulten amb l'ocultació total o amb les màscares d'una moralitat egoista i falsa.

Diccionari de la novel·la negra nord-americana, Xavier Coma. Edicions 62. P. 153-155

1280 ànimes. Jim Thompson, Lluís Vilarrasa.

En el món de la novel·la negra se sol contraposar la corrupció de les grans ciutats a la innocència i puresa de la vida rural, més a prop de la naturalesa i, per tant, menys contaminada per la cobdícia humana. Però això no val per a Jim Thompson: per a ell tan podrit està un escenari com l'altre. No pot ser més pessimista la seva visió del món, i això inclou tant les institucions en què s'organitza la societat com les relacions personals. Aquí fa un retrat desprietat d'un petit poble del sud dels Estats Units. La novel·la, que en anglès es diu *Pop. 1280*, és de 1964, però transcorre dècades enrera, cap a 1910. De fet, per l'ambientació sembla un western, amb el sheriff enganxant els cavalls a la carreta per anar amunt i avall, però el clima moral, degradadíssim, pertany de ple a la novel·la negra més dura. El protagonista i narrador és el sheriff Nick Corey, que primer se'ns presenta com un home poc espavilat que fuig dels problemes. Però aviat ens adonem que és un hipòcrita, un manipulador, un cínic i un assassí de proporcions colossals. El to de la narració, però, és humorístic, tot un enfilall d'alegres sarcasmes que sovint fan petar de riure. És una mena de comèdia negra, per tant, i és prodigiós com Thompson barreja l'humor i l'horror, sense que el primer faci perdre força al segon. Ara bé, també cal reconèixer que, un cop llegit el llibre, la sensació que queda és que el sarcasme potser és excessiu; o, dit d'una altra manera, que quan el sarcasme entra per la finestra el realisme surt per la porta (i això, en un gènere de base tan realista com la novel·la negra, és un petit problema). En qualsevol cas, aquesta novel·la és extraordinària i, per tant, completament indispensable per als amants del gènere.

Lluís Vilarrasa. Pel·lícules (i algun llibre).

<http://blocs.mesvilaweb.cat/node/view/id/110716>

1280 almas, Jim Thompson.

Cuando llegan a mis manos libros como *1280 Almas*, encuentro un sentido más a esto de escribir reseñas, porque sé que, aunque torpemente, estoy recomendando un libro que merece la pena leer. Gracias a un ilustre boca a boca leí esta apasionante novela y de paso descubrí a un personaje construido de una forma extraordinariamente original y atractiva y a un autor maldito, camino de convertirse en un referente de culto.

Pero vamos por partes. *1280 almas* es una historia ubicada en un pequeña población del Far West, en la que un sheriff vago y pusilánime administra justicia a base de negligencia y pasividad. Pero esa es sólo una primera impresión: Nick Corey, el ínclito sheriff de Pottsville, no deja de sorprender a lo largo de las doscientas páginas de este relato. Jim Thompson concentra sus esfuerzos en describirnos la mezquindad moral de este personaje. Bajo la máscara de idiotéz supina que porta cada día el sheriff, se oculta un inquietante manipulador dotado de una frialdad maquiavélica, que no obstante tiene un punto simpático. El personaje lo es todo en esta novela, pero además el lenguaje que Jim Thompson emplea para describir sus hazañas y el entorno es afilado, directo, sin reparar en remilgos ni observar el puritanismo que podía imperar en una época (años 60) en la que firmó esta novela. Una novela negra como el alma del sheriff y que parece regodearse en episodios violentos, siguiendo esa estela de los relatos Pulp (crónicas de sucesos noveladas), que Jim Thompson practicó en sus incursiones periodísticas y que ahora están tan de moda gracias a gente como Tarantino, que por cierto engrosa las filas de los fans de Thompson.

Con las peripecias de Nick Corey me he reído y asombrado casi a partes iguales. El trato que el sheriff dispensa a sus amigos, enemigos y amantes, sigue un patrón de comportamiento difícil

de predecir, aunque según avanza la novela vas descubriendo algunas claves en la peculiar psicología del protagonista, sobre todo gracias a unos monólogos interiores que te atrapan por completo. Esa aparente mascarada de incapacitado y pusilánime que esconde debajo un ser calculador, esta construida de un modo admirable y perfectamente resumida en la frase preferida de Nick cuando entabla una discusión con alguien: "no me atrevería a decir que te equivocas, aunque tampoco podría darte la razón". El personaje de Nick es una caja de sorpresas y es uno de los personajes más originales que yo he visto en mucho tiempo. Y además siempre me dio la sensación de que si Nick Corey hiciese poesía, sería Bukowsky y Rose, su malhablada amante, bien podría ejercer de musa.

No he leído nada más de Jim Thompson (prometo hacerlo), pero he averiguado que sus novelas tienen mucho que ver con este tono y con las características que hacen de *1280 Almas* un libro único y trasgresor. Thompson fue en vida un escritor maldito, marcado por un padre que también era sheriff y tramposo como Nick, estigmatizado por "caza de brujas" del senador McCarthy debido a su pertenencia al Partido Comunista, y por una vida llena de alcohol. No obstante escribió un buen puñado de novelas negras y fue co-guionista de un par de películas de Kubrick (*Atraco Perfecto* y *Senderos de Gloria*). Algunas de sus novelas también se convirtieron en películas, como *La Huída*, dirigida por Sam Peckinpah y los *Timadores* de Stephen Frears. Pero Thompson siempre fue un escritor fracasado, olvidado y refugiado en el alcohol. Sobrevivió escribiendo guiones para series de televisión y con lo poco que le aportaban los derechos de sus novelas. Dicen que murió con la premonición que después de su muerte se haría famoso. Y la predicción no fue descaminada.

http://cuantoyporquetanto.com/htm/libros/libros_1280almas.htm

1280 ALMAS

Jesús Lens Espinosa de los Monteros.

Hace ya unos cuantos años, en la ciudad de Pottsville se iban a celebrar las elecciones para la designación del sheriff. El comisario en ejercicio, Nick Corey, estaba lógicamente nervioso. Porque le había salido un competidor, un rival. ¿Qué hacer para conseguir la reelección?

Este es el punto de partida de la novela *1280 almas* de Jim Thompson, un novelista duro y coriáceo, con una biografía tan densa y completa a sus espaldas (nacido en 1906 fue camarero, camionero, experto en explosivos, vigilante y vendedor ambulante) que, cuando se puso a escribir, consiguió que sus novelas y relatos desprendieran el aroma de la realidad más cruda y descarnada. Nada de artificios, de gestos para la galería ni de complacencias.

1280 almas, más que realismo sucio, es realismo en bruto. La novela, siempre a través de los acerados parlamentos y las sesudas reflexiones del probo funcionario, contiene afinados análisis sociológicos: "A veces creo que quizá ésta es la causa de que no progrese tanto como en otras partes de la nación. La gente pierde tantas horas de trabajo linchando a los demás y gasta tanto dinero en sogas, gasolina, emborracharse por anticipado y otros menesteres necesarios, que queda muy poco para fines prácticos."

Afinados análisis políticos: A una imprecación hecha al sheriff por parte de su esposa: "**¡So imbécil, gilipollas, abúlico! ¡Tú no haces nada!**" nuestro héroe le responde, acertadamente: "**Bueno, en eso consiste mi deber. En no hacer nada. Por eso me votan los electores.**"

Y, cómo no, certeros análisis económicos: "**Los únicos que podrían decir que no eran unos cuantos vagos. Pero como no tenían un clavo, supuse que no habían pagado sus impuestos, de**

modo que lo que pensaran carecía de importancia". En estos días de campaña electoral, de discursos y programas doctrinarios, mi consejo de amigo, de cara a la jornada de reflexión, es que leas *1280 almas* para comprender en su integridad la mentalidad, el genio y las desventuras de un candidato expuesto a los vaivenes de una reelección.

No podría decir que es un manual político al uso, pero tampoco diría lo contrario. Porque Nick Corey, os lo garantizo, es un tipo complejo, aunque al principio no lo parezca. También es verdad que unas elecciones no son, hoy día, lo mismo que hace sesenta u ochenta años. Ni España es Pottsville, pero la esencia de una campaña electoral es la misma, ahora que hace cien o mil años. Los rumores, por ejemplo. ¿Cómo nacen esos rumores que vinculan a JFK (Kerry, quiero decir) con los morritos de una becaria que está en África desde hace años? La respuesta está en *1280 almas*. De verdad. Que en política está todo inventado desde los tiempos de las polis griegas.

¿Qué hay un problema? (dos rufianes que molestan al pacífico sheriff, dos macarras que intentan intimidarlo, por ejemplo) Pues ¡Se resuelve! (con un par de tiros, por ejemplo) Y aquí paz y después gloria. ¿Promesas electorales? Dejad que hable Nick Corey y vais a ver lo que es un programa de verdad. Con sentido.

En fin, *1280 almas* es toda una lección acerca de las campañas electorales, que en Pottsville son mucho más divertidas e interesantes que en nuestro país. Para quienes piensen que la novela negra es un mundo cerrado de asesinatos, policías e investigaciones que poco o nada tienen que ver con la realidad, que lean *1280 almas* y verán cómo el género negro es apto y válido para aportar luz a todos los ámbitos de nuestra vida. Hasta a la campaña electoral.

8 de Marzo de 2004

<http://gangsterera.free.fr/critJTompson.htm>